

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS PAR SMILTENES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA APSTIPRINĀŠANU UN SAISTOŠO NOTEIKUMU IZDOŠANU

Smiltenes novada dome paziņo, ka 2019. gada 27. decembra domes sēdē (lēmums Nr.882, protokols Nr.18, 9.§.) apstiprināts Smiltenes novada teritorijas plānojums un vides pārskats un izdoti saistošie noteikumi Nr.19/19 „Smiltenes novada teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi

Smiltenes novada teritorijas plānojums (turpmāk - teritorijas plānojums) ir vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā definēti nosacījumi turpmākai Smiltenes novada teritorijas izmantošanai un apbūves veidošanai, publiskās, transporta un maģistrālo inženiertīklu un objektu infrastruktūras attīstībai, derīgo izrakteņu ieguvei, apmežošanai u.c. būtiski nosacījumi attiecībā uz pašvaldības teritorijas izmantošanu.

Saistošie noteikumi nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk - TIAN), funkcionālo zonējumu, teritorijas ar īpašiem noteikumiem un aizsargjoslas, kas noteiktas pašvaldības kompetencē esošajām aprūtinātajām teritorijām un objektiem.

Lai izvērtētu sagaidāmo ietekmi uz vidi saistībā ar teritorijas plānojuma īstenošanu tika izstrādāts stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk - vides pārskats). Vides pārskatā papildus uzmanība tika pievērsta tam, kā plānošanas dokumenta izstrādes mērķi tiek sabalansēti ar vides un kultūrvēsturiskā mantojuma - ūdeņi, bioloģiskā un ainaviskā daudzveidība, Natura 2000 teritorijas un citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūras pieminekļi, gaisa kvalitāte, iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte u.c. aizsardzību, saglabāšanu un to kvalitātes paaugstināšanu.

Teritorijas plānojumā, lai samazinātu plānoto darbību ietekmi uz dabas, kultūrvēsturiskā mantojuma un iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti, paredzēti dažādi pasākumi, kas gan tieši, gan netieši mazinās iespējamo negatīvo ietekmi uz Smiltenes novada teritorijas vides kvalitāti. Paredzēta vesela virkne dažādu pasākumu - aizsargjoslas un būvlaižu, nosacījumi derīgo izrakteņu, tajā skaitā specifiski nosacījumi dolomītu ieguvei, apmežošanai, ražošanas teritorijām, blīvas dzīvojamās apbūves teritorijām, nodrošinājumam ar inženiertīkliem un objektiem u.c., kas gan tieši, gan netieši samazinās antropogēno slodzi uz vidi.

Pozitīvi vērtējams, ka teritorijas plānojumā ir paredzēta blīvi apdzīvoto vietu - ciemu (Kalnamuiža, Palsmane, Vidzeme, Rauza u.c.) robežu samazināšana, izslēdzot no tām ar teritoriju funkcionāli nesaistītās teritorijas, perifērijā esošās lauksaimniecības zemes un mežu teritorijas, samazinot bez pamatojuma plānotās blīvas dzīvojamās apbūves teritorijas. Atbilstoši aktuālajai plānošanas situācijai noteikts ciemu teritorijas statuss un robežas apdzīvotajai vietai Grotūzis, kur ir praktiski visas ciema teritorijas pazīmes - koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki, ir izveidota transporta infrastruktūra un tiek plānota inženierapgādes infrastruktūra - pieslēgumi pie centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas. Grafiskajā daļā noteiktas pašvaldības nozīmes aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas (TIN4) - Smiltenes vēsturiskā centra apbūve, Mēru muižas apbūve u.c., ainaviski vērtīgās teritorijas (TIN5), vērtīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes (TIN6), nacionālas un vietējas nozīmes transporta infrastruktūras attīstības teritorijas - perspektīvais Smiltenes pilsētas apvedceļš (TIN7), pašvaldības perspektīvās ielas un ceļi, TIAN iekļauti nosacījumi to izmantošanai. TIAN noteikti arī detalizēti noteikumi derīgo izrakteņu, tajā skaitā dolomītu ieguvei, ieguves vietu ekspluatācijai un rekultivācijai, apmežošanai, alternatīvo energoapgādes objektu izvietojumam u.c..

Kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti

Teritorijas plānojums un vides pārskats tika izstrādāts vienlaicīgi, tādejādi jau izstrādes laikā plānošanas dokumentā pēc iespējas tika ietverti vides pārskata priekšlikumi un ieteikumi.

Sagatavojot teritorijas plānojumu, izvērtēti un ņemti vērā vai arī noraidīti (atbilstoši teritorijas plānojuma darba uzdevumam, vietējās pašvaldības plānošanas dokumenta kompetencei, izstrādes darba grupu un pašvaldības lēmumiem, teritorijas plānojuma redakcijas 1.0 un 2.0 publiskās apspriešanas rezultātiem) kompetento institūciju nosacījumi un atzinumi, izstrādes darba grupu priekšlikumi un Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk - VPVB) rekomendācijas.

Sabiedrības informēšanai par teritorijas plānojuma un vides pārskata izstrādi notika publiskā apspriešana saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Teritorijas plānojuma 1.0 redakcijas publiskās apspriešanas laikā (09.08.2019.-09.09.2019.) tika organizētas publiskās apspriešanas sanāksmes pagastu centros un Smiltenes pilsētā (21.08.2019., 22.08.2019., 28.08.2019., 29.08.2019.). Kopā tika saņemti 21 atzinums, t.sk. 15 institūciju un 6 kaimiņu pašvaldību. Atzinumi saņemti no VVD Valmieras reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas, Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļas, VAS "Latvijas Valsts Ceļi" Smiltenes nodaļas, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes, AS "Latvijas Valsts meži" Austrumvidzemes reģiona, AS "Latvenergo", AS "Augstsprieguma tīkls", AS "Sadales tīkls", VSIA "Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", SIA "Latvijas Mobilais Telefons", SIA "BITE Latvija", VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs", AS "Conexus Baltic Grid", Strenču novada domes, Beverīnas novada pašvaldības, Gulbenes novada domes, Valkas novada domes, Priekuļu novada pašvaldības un Vecpiebalgas novada pašvaldības. Būtiskākos ieteikumus un rekomendācijas papildinājumiem un precizējumiem teritorijas plānojuma pilnveidošanai sniedza VVD Valmieras reģionālā vides pārvalde, Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālā administrācija, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde un AS „Latvijas Valsts meži” Austrumvidzemes reģions, VAS "Latvijas Valsts Ceļi" Smiltenes nodaļa. Publiskās apspriešanas laikā tika saņemti arī 7 fizisko un juridisko personu priekšlikumi.

Visi saņemtie atzinumi un priekšlikumi tika izskatīti un izvērtēti pēc būtības teritorijas plānojuma izstrādes darba grupās sanāksmē, pieņemot lēmumus par to iekļaušanu, daļēju iekļaušanu vai neiekļaušanu teritorijas plānojuma pilnveidotajā redakcijā (2.0). Plānošanas dokuments un vides pārskata projekts tika precizēts un papildināts, atbilstoši institūciju atzinumiem un darba grupās nolemtajam un sagatavota teritorijas plānojuma pilnveidotā redakcija (2.0).

Savukārt teritorijas plānojuma pilnveidotās redakcijas (2.0) publiskās apspriešanas laikā (07.11.2019.-29.11.2019.) tika organizēta publiskās apspriešanas sanāksme 2019. gada 21. novembrī. Kopā tika saņemti 18 atzinumi, t.sk. 14 institūciju un 4 kaimiņu pašvaldību. Atzinumi tika saņemti no VVD Valmieras reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas, Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļas, VAS "Latvijas Valsts Ceļi" Smiltenes nodaļas, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes, AS "Latvijas Valsts meži" Austrumvidzemes reģiona, AS "Latvenergo", AS "Sadales tīkls", Valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļas, SIA "Latvijas Mobilais Telefons", VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs", AS "Gaso", AS "Conexus Baltic Grid", Beverīnas novada pašvaldības, Gulbenes novada domes, Valkas novada domes un Vecpiebalgas novada pašvaldības.

No institūcijām ir saņemti pozitīvi atzinumi vai atzinumi ar nebūtiskiem vai tehniskas dabas precizējumiem par teritorijas plānojuma 2.0. redakcijas risinājumiem un Vides pārskata projektu. Fizisko un juridisko personu priekšlikumi netika saņemti.

Par Vides pārskata projektu atzinumus sniedza trīs kompetentās institūcijas - Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģiona administrācija, VVD Valmieras reģionālā vides

pārvalde un Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļa. Atbilstoši atzinumos norādītajam Vides pārskata informācija tika precizēta un papildināta. Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB) konstatēja, ka Vides pārskats sagatavots atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Pamatojums, kāpēc no visiem iespējamiem risinājuma variantiem izraudzīts pieņemtais variants

Teritorijas plānojuma risinājumiem netika piedāvāts alternatīvais variants. Tomēr teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika apspriesti un analizēti dažādi risinājumi - attīstības scenāriji jeb alternatīvas. Kā nozīmīgas attīstības alternatīvas tika apskatītas Smiltenes pilsētas un ciemu teritoriju robežu pārskatīšana. Teritorijas plānojuma izstrādes procesā, izvērtējot spēkā esošo normatīvo aktu prasības, aktuālo esošo zemes vienību struktūru, esošo un plānoto apbūvi, apdzīvojuma un uzņēmējdarbības prognozes, transporta un inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājumu u.c. kritērijus, iespējamās pašvaldības ekonomiskos ieguvumus un zaudējumus, t.sk. novada teritoriālā iedalījuma vienību izmaiņas, šim plānošanas periodam (jaunajā teritorijas plānojumā) tika izvēlēta alternatīva - saglabāt spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktās Smiltenes pilsētas robežas, precizēt atbilstoši aktuālajai situācijai spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktās ciemu teritoriju robežas un noteikt ciema statusu un ciema teritorijas robežas apdzīvotajai vietai Grotūzis. Grotūzī jau pašlaik ir praktiski visas ciema teritorijas pazīmes - koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki, ir izveidota transporta infrastruktūra un tiek plānota inženierapgādes infrastruktūra (pieslēgumi pie centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas).

Teritorijas plānojumā identificētas Vidzemes kultūrvēsturiskajam reģionam un Smiltenes novadam raksturīgās ainaviskās, dabas un kultūrvēsturiskās vērtības. Smiltenes novada teritorijā noteiktas un attēlotas 10 pašvaldības nozīmes aizsargājamās kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas (TIN4 teritorijas), kā arī kultūrvēsturiskie un dabas objekti, 14 ainaviski vērtīgās teritorijas (TIN5 teritorijas) un ainavisko perspektīvu skatpunkti, izvirzītas specifiskas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei šajās teritorijās. Paralēli plānošanas dokumenta izstrādei, noteiktas un saskaņotas ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi individuālās aizsardzības zonas valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļiem Kaktiņu senkapi un Mūsiņu senkapiem. Alternatīva bija šīs nozīmīgās teritorijas un objektus nenoteikt un neizvirzīt prasības to saglabāšanai un aizsardzībai, jaunas apbūves veidošanai vai esošās pārbūvei. Nenosakot individuālās aizsardzības zonas valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļiem Kaktiņu senkapi un Mūsiņu senkapiem, netiktu precizēti (samazināti) ar kultūras pieminekļa aizsardzību saistītie apgrūtinājumi.

Kā nozīmīga alternatīva minama arī iespēja teritorijas plānojumā nenoteikt vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorijas (TIN6 teritorijas). Ja vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorijas netiktu noteiktas, netiktu nodrošināta novadam nozīmīgo vērtīgo vienlaidus lauksaimniecības zemju nogabalu saglabāšana un to turpmāka izmantošana lauksaimnieciskai darbībai un vērtīgās lauksaimniecības zemes būtu pakļautas potenciālam apmežošanas riskam.

Teritorijas plānojuma risinājumos noteiktā atļautā izmantošana uzskatāma par pozitīvi vērtējamu kompromisa risinājumu, kur izstrādes laikā tika panākta vienošanās starp visām iesaistītajām pusēm - pašvaldību, iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nekustamo īpašumu īpašniekiem un kompetentajām institūcijām (nosacījumu un atzinumu sniedzējiem). Nosakot šos risinājumus un izvēloties attīstības alternatīvu tika sabalansētas privātpersonu un sabiedrības intereses ar teritorijas ilgtspējīgas attīstības iespējām.

Vides pārskatā tika secināts, ka plānošanas dokumenta īstenošana, ja tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvu, atbildīgo institūciju un pašvaldības izvirzītās prasības, neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti, kā ir pašlaik. Tā īstenošana neradīs būtisku ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, tajā skaitā Natura 2000 teritorijām, kā arī netiek paredzētas pārrobežu ietekmes. Teritorijas plānojuma risinājumi nav pretrunā ar dabas

aizsardzības normatīviem un tā mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem.

Ziņas par pasākumiem plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, norādot monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus

Lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamo negatīvo tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, tiks veikts plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings. Monitorings tiks veikts, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par Smiltenes novada teritoriju. Veicot monitoringu, tiks pievērsta uzmanība Vides pārskatā norādītajām problēmām, ar tām saistītajām nozarēm, lai veidojot statistiku ilgākā laika periodā, varētu novērtēt piesārņojuma izmaiņas un prognozēt tā iespējamo attīstību.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa ziņojums tiks izstrādāts vismaz divreiz plānošanas periodā - 2026. gadā un 2032. gadā un iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (VPVB).

Sagatavoja: S.Pētersone
SIA "Reģionālie projekti", projektu vadītāja